Konsolidovaná výročná správa

Obce Gbeľany

za rok 2023

[redacted]

.....

starosta obce

OBSAH **str.**

1. Úvodné slovo starostu obce 4
2. Identifikačné údaje obce 4
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov 4
4. Poslanie, vízie, ciele 5
5. Základná charakteristika konsolidovaného celku 5
   - 5.1. Geografické údaje 5
   - 5.2. Demografické údaje 7
   - 5.3. Ekonomické údaje 8
   - 5.4. Symboly obce 8
   - 5.5. História obce 10
   - 5.6. Pamiatky 13
   - 5.7. Významné osobnosti obce 18
6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie) 20
   - 6.1. Výchova a vzdelávanie 20
   - 6.2. Zdravotníctvo 23
   - 6.3. Sociálne zabezpečenie 23
   - 6.4. Kultúra 25
   - 6.5. Doprava 29
   - 6.6. Územné plánovanie 30
   - 6.7. Hospodárstvo 30
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva 31
   - 7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023 32
   - 7.2. Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2023 34
   - 7.3. Rozpočet na roky 2024 - 2026 35
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok 36
   - 8.1. Majetok 36
   - 8.2. Zdroje krytia 37
   - 8.3. Pohľadávky 38
   - 8.4. Záväzky 39
9. Hospodársky výsledok za rok 2023 - vývoj nákladov a výnosov za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok 39
10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce 42

10.1. Prijaté granty a transfery 42
10.2. Poskytnuté dotácie 43
10.3. Významné investičné akcie v roku 2023 44
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti 44
10.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia 44
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená 44

1. Úvodné slovo starostu obce

Výročná správa obce Gbeľany poskytuje ucelený pohľad na život v obci Gbeľany, na jej geografické, demografické a ekonomické údaje. Čitateľovi prinášame prehľad histórie a pamiatok obce. Zaujímavé sú symboly obce, ktorých súčasná podoba vychádza predovšetkým z historického vzniku obce. Pre občanov, ale aj pre návštevníkov obce predkladáme pohľad na možnosti kultúry, hospodárstva, sociálneho zabezpečenia, zdravotníctva a výchovy a vzdelávania v obci. V rámci hospodárenia obce za rok 2023 je potrebné v prvom rade poukázať na záverečný účet obce a na celkový prebytok rozpočtového hospodárenia. Čitateľ výročnej správy si taktiež môže pozrieť hospodárenie obce z hľadiska účtovníctva, prehľad pohľadávok a záväzkov obce a informácie o výnosoch a nákladoch obce. Prehľadom prijatých grantov a transferov poukazujeme na možnosti obce čerpať a používať účelovo určené finančné prostriedky. Taktiež obec v rámci svojich možností poskytuje dotácie zložkám na území obce na podporu ich činnosti. Veríme, že v priebehu roka 2023 sme pracovali predovšetkým k spokojnosti všetkých občanov obce Gbeľany.

2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Gbeľany
Sídlo: Urbárska 366/3, 013 02 Gbeľany
IČO: 00321273
Štatutárny orgán obce: Ing. Jozef Martinček
Telefón: 0915 891 556
Mail: gbelany@gbelany.eu
Webová stránka: www.gbelany.eu

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce:	Ing. Jozef Martinček
Zástupca starostu obce:	Martin Vojtek
Hlavný kontrolór obce:	Ing. Božena Vaculová
Obecné zastupiteľstvo:	Martin Vojtek, Jana Vašková, Mgr. Ján Ďugel, Mgr. Mária Vankušová, Ing. Michal Sapieta, Jozef Trizuliak, Mgr. Miroslava Sovičová, PhD,
Komisie:	Finančná komisia a sociálnych vecí; Stavebná komisia a komisia životného prostredia; Komisia kultúry, školstva, mládeže a športu; Komisia na ochranu verejného záujmu a prešetrovanie sťažností.
Obecný úrad:	administratívny chod obce zabezpečujú 4 pracovníčky knižnicu zabezpečuje 1 pracovníčka a upratovanie zabezpečuje 1 pracovníčka údržbu budov a poriadok v obci zabezpečujú 2 pracovníci
Materská škola:	Rekonštrukciou a nadstavbou budovy a rozšírením tried MŠ do budovy školskej jedálne sa zvýšil počet tried, kde Predškolskú výchovu zabezpečuje 8 učiteliek v štyroch triedach, manuálne

práce – upratovanie zabezpečujú 3 pracovníčky a donášku stravy deťom 1 pracovníčka.

Rozpočtová organizácia

Názov:	Základná škola Gbeľany
Sídlo:	Hlavná 375/26, 013 02 Gbeľany
Štatutárny orgán školy:	Mgr. Juraj Repáň
IČO :	37813072
Telefón:	041/5980014
E-mail:	zsgbelany@gmail.com
webová stránka:	http://zsgbelany.edupage.org/

4. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce:	Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku v prospech svojich občanov
Vízie obce:	Prosperujúca a rozvíjajúca sa samosprávna obec v zmysle aktuálnych životných potrieb a trendov
Ciele obce:	Zabezpečiť občanom kvalitné životné prostredie, spokojné spoločenské spolužitie, udržateľný rozvoj obce, cieľom je vytvoriť príjemnú lokalitu pre život a príťažlivú obec nielen pre vlastných obyvateľov, ale aj pre návštevníkov

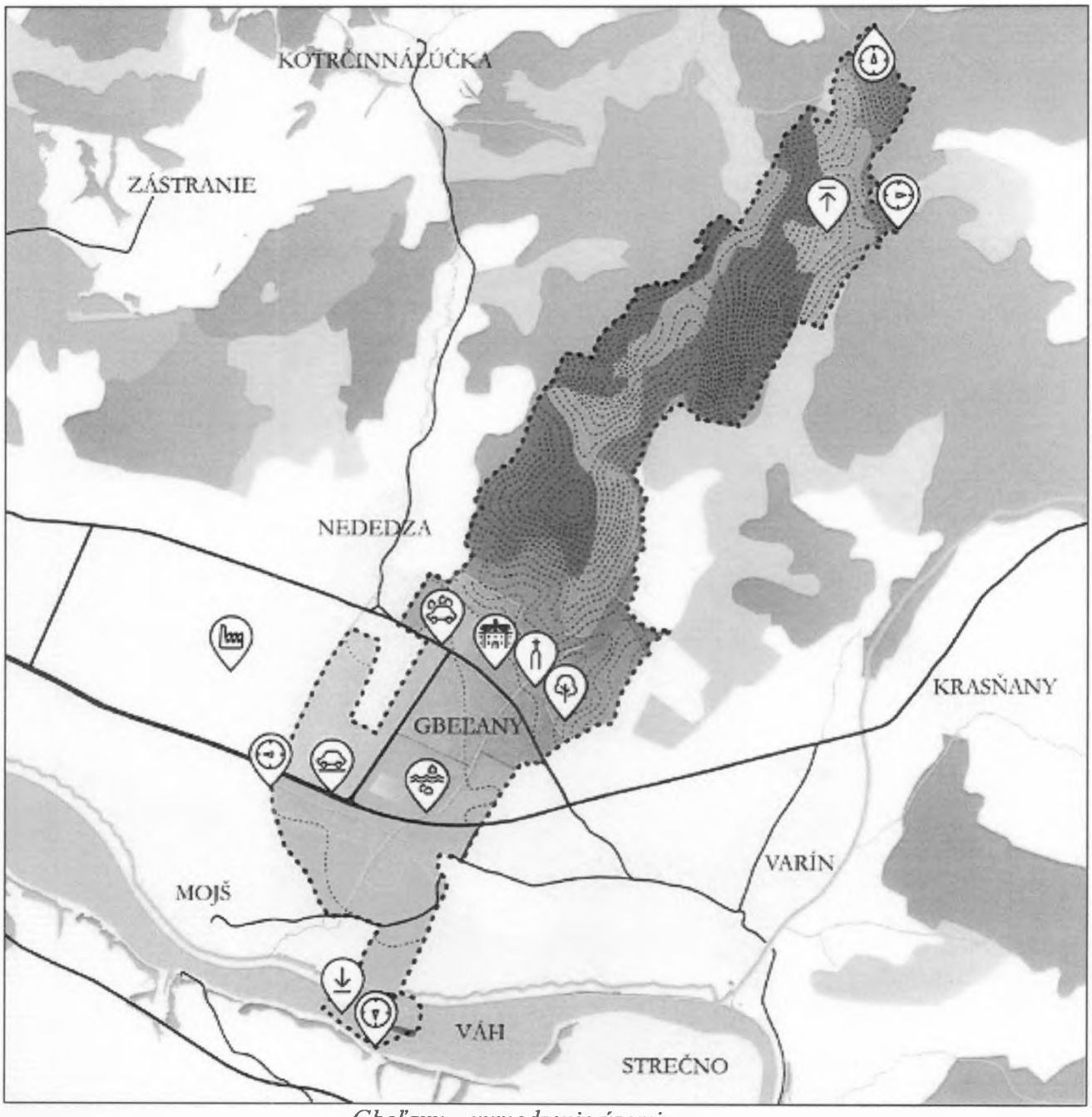
5. Základná charakteristika konsolidovaného celku

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.
Do konsolidovaného celku obce Gbeľany patrí Základná škola Gbeľany, založená zriaďovateľskou listinou 1.7.2002. ZŠ je samostatnou právnickou osobou, s právnou subjektivitou, vlastným IČOm a DIČ.

5.1 Geografické údaje

Geografická poloha obce :	Obec Gbeľany leží v severovýchodnej časti Žilinskej kotliny na terasových náplavách Váhu, 10 km na východ od okresného mesta Žiliny. Severná vrchovinná časť chotára siaha do Kysuckých vrchov.
Susedné mestá a obce :	Územie obce hraničí so siedmimi obcami: na severe s obcou Horný Vadičov, na východe s obcou Lysica a s obcou Varín, na juhu s mestom Žilina (k. ú. Mojšová Lúčka) a s obcou Strečno, na západe s obcou Mojš a s obcou Nededza
Celková rozloha obce :	713 ha

Nadmorská výška : najvyššie položený bod územia obce je kóta vo výške 772 m.n.m. v severnej časti v masíve Požehy, najnižšie položený bod 342 m n.m. je situovaný na dne Vodného diela Žilina

Gbeľany – vymedzenie územia

Gbeľany z výšky

5.2 Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov :	220 obyv. na 1 km2, 1 566 obyvateľov
Národnostná štruktúra :	slovenská národnosť, česká národnosť, maďarská národnosť
Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu :	vyše 76% obyvateľov je rímskokatolíckeho vierovyznania, ostatné konfesie majú zanedbateľný podiel, vyše 18 % obyvateľov obce je bez vyznania

Vývoj počtu obyvateľov :

k 31.12.2019 - 1 434
k 31.12.2020 - 1 450
k 31.12.2021 - 1 491
k 31.12.2022 - 1 544
k 31.12.2023 - 1 566

Pohyb obyvateľov v roku 2023 :

Počet obyvateľov k 31.12.2022	– 1 544
Narodení v r.2023	9
Prihlásení v r.2023	51
Zomrelí v r.2023	8
Odhlásení v r.2023	30
Počet obyvateľov k 31.12.2023	– 1 566

5.3 Ekonomické údaje

	rok	2019	2020	2021	2022	2023
Nezamestnanosť v obci-počet UoZ:		33	52	47	53	50

	rok	2019	2 020	2021	2022	2023
Nezamestnanosť v okrese Žilina:		3 293	4 922	4 064	3 807	3 317
Evidovaná miera nezamestnanosti v %		3,46	5,59	4,59	4,15	2,75

Vývoj nezamestnanosti : nezamestnanosť v obci oproti roku 2022 má klesajúcu tendenciu, z celkového počtu UoZ v obci je 6 absolventov, nezamestnanosť v okrese Žilina má rovnako klesajúcu tendenciu.

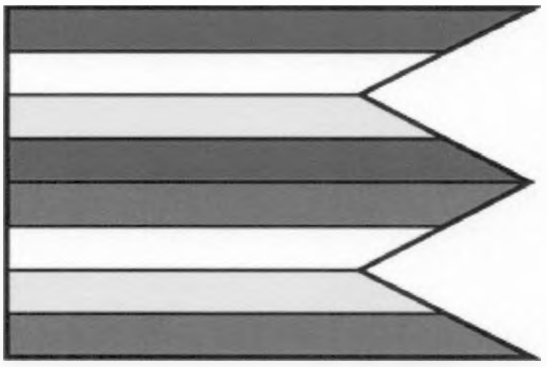
5.4 Symboly obce

Heraldická komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky prerokovala návrh **erbu obce Gbeľany** a odporučila ho na prijatie obecným zastupiteľstvom obce Gbeľany (číslo uznesenia 6/2008 zo dňa 12.09.2008) a na zapísanie do Heraldického registra Slovenskej republiky pod signatúrou G-43/2008 v tejto podobe:

V modrom štíte v zelenej pažiti stojaci zlatým prstencom nimbovaný, zlatoobutý evanjelista Marek v striebornom rúchu, v pravici so zlatým písacím brkom, v ľavici so zlatou knihou, vpravo spoza jeho nôh sa objavujúci, na pažiti ležiaci okrídlený lev.

Vlajka obce :

Vlajka obce Gbeľany pozostáva z ôsmich pozdĺžnych pruhov vo farbách zelenej, bielej, žltej, zelenej, modrej, bielej, žltej a modrej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. z. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať obce Gbeľany:
Pečať obce tvorí okrúhla kružba, ktorú vypĺňa erb obce. Okolo kružby je umiestnený kruhopis OBEC GBEĽANY.

Na obrázku sa nachádza pečať obce, z ktorej sa vychádzalo pri tvorbe erbu. Oválna pečať rozmeru 27 x 39 mm sa datuje do roku 1720. V obraze sv. Marek drží v rukách pero a knihu, pri nohách vpravo je pravdepodobne ležiaci lev. Po stranách hlavy je nápis SANCT(VS). - MARCVS, pod rukami datovanie 17-20.

V miestnom kaštieli sa nachádza kaplnka Panny Márie. Podľa tradície bola kaplnka na cintoríne pred prestavbou zasvätená sv. Markovi. V oblúku hore je prerušená legenda na stuhe: SIGILVM - PAGI - GBELAN. Tab. XLI.

5.5 História obce

Najstaršie obdobie a archeologické nálezy

Dobrá poloha a prírodné podmienky dali možnosť pravekému ľudskému osídleniu. Obec má bohatý archeologický potenciál. V roku 1967 sa pri melioračných prácach našlo veľké množstvo keramického materiálu, kameňov, železných zlomkov a iných drobných predmetov. Materiál pochádza z rôznych období. Sú to najmä nálezy lužické, púchovské, hradištné a stredoveké.

Významným nálezom na Prostrednom láne je bronzový kosák. Takéto kosáky sa používali na zber obilia v období strednej doby bronzovej až po staršiu dobu železnú (8. – 5. stor. p. n. l.). Na mieste nálezu sa našli úlomky keramiky lužickej kultúry.

Ďalšími významnými náleziskami na území obce boli lokality nazývané:

Hradisko – dve malé valové opevnenia, ktoré sa nachádzajú na rozhraní Gbelian a Nededze, našlo sa tu niekoľko keramických zlomkov, ktoré možno datovať do 15. storočia. Okrem keramiky sa tu našla aj minca Mateja Korvína z roku 1464. **Klin** – popolnicové pohrebisko, ktoré sa nachádza vľavo od cesty z Gbelian k železničnej trati. **Nad cintorínom** – neolitické sídlisko, kde sa našli črepy keramiky datované do neolitu. **Pod Dielcom** – našli sa tu črepy keramiky z troch časových období. **Prostredný lán** – pole s rozlohou cca. 10 ha medzi Nededzou a Gbeľanmi po ľavej strane cesty zo Žiliny do Varína, kde bolo objavené rozsiahle sídlisko s viacerými fázami osídlenia.

Vznik názvu obce

Vznik názvu obce Gbeľany má viac variantov. Prvý sa odvádza od slova „gbeľ", čo je dutá miera na zbožie. Pravdepodobne tieto miery (drevené nádoby) vyrábali miestni obyvatelia.

Druhý variant je od názvu rastliny nazývanej kobylinou. Alexander Lombardini v V. ročníku Slovenských pohľadov z roku 1885 na strane 39 píše: *„Náš ľud istú pri potokoch rastúcu zelinu kobylinou menuje, a veru sa Gbeľany už v roku 1362 jako obec v listine Štefana Bebeka, grófa vo Vyšehrade, v tom roku* ***tertia die festi B. M. Virginis et Martiris*** *danej pod menom Koblen spomínajú."*

V tej istej listine, v ktorej sa vymedzujú hranice Varína, tečie aj potôčik pod menom Koblen – Patak. Z toho možno vyvodiť, že v gbelianskom chotári tečúci potôčik, ale aj obec od tohto potoka boli pomenované.

Tretí názov: žil tu oddávna ubiedený poddaný ľud, ktorý slúžil pánovi Gbeľánimu. Od jeho mena sa odvodil aj názov obce.

Gbeľany ako poddanská obec

Gbeľany, ako poddanská obec vznikla pravdepodobne už v 13. storočí, keď sa v okolí Žiliny začali uplatňovať feudálne vzťahy. Prvý zachovaný názov VILLA BELENE (dedina Belene) pochádza z roku 1434.

Prehľad písomne doložených názvov obce:

- 1362 Koblen
- 1434 Villa Belene
- 1439 Possessio sen villa Kbeleny
- 1469 Possessio Belen
- 1483 Possessio Gbelan
- 1503 Cebelen
- 1508 Possessio Gbeleny
- 1518 Possessio Beelen
- 1519 Judex de Gbelen (richtár z Gbelian)
- 1519 Possessio Kbelan
- 1520 Possessio Kbeleny
- 1520 Possessio Kebeleny
- 1598 Kbelany
- 1773 Gbeblan, Gbelany
- 1786 Gbeblan, Gbellani
- 1808 Gbelán, Gbelany
- 1899 Gbellán
- 1902 Gbellan
- 1907 Egberlény
- 1920 Gbelany

Gbeľany od ich vzniku boli súčasťou Strečnianskeho panstva. Administratívnym centrom a sídlom feudálnej správy bol hrad Strečno. Všetky majetky panstva boli vlastníctvom uhorského panovníka. Kráľ Žigmund Luxemburský ich v roku 1421 daroval rodu Dersffy, ktoré bol vlastníkmi panstva až do 17. storočia. V ženskej línii zdedili strečnianske majetky Esterháziovci a Wesselenyovci, ktoré jednotne spravovali a spoločne sa podieľali na výnose. Keď sa palatín František Wesselény a jeho syn Ladislav dostali do panovníkovej nemilosti pre účasť na protihabsburskom sprisahaní, Strečnianske panstvo sa rozdelilo. Kráľ Leopold I. v roku 1683 wesselényovské majetky skonfiškoval, hrad Strečno prikázal zbúrať a majetky daroval šľachticom nemeckého pôvodu, bratom Fridrichovi a Jánovi Löwenburgovi. Z tejto časti vzniklo samostatné Tepličské panstvo so sídlom v Tepličke, kam patrili aj Gbeľany.

Bratia Löwenburgovi zomreli bez mužského potomka a dedičom Tepličského panstva sa stala Anna Margita Löwenburgova, ktorá sa vydala za Fridricha Windischgrätza. Jej deti Jozef a Anna Mária, vydatá za Karola Szerényiho si v roku 1749 majetky rozdelili. Gbeľany, Dolný Vadičov, Lutiše, Pažite. Riečnica, Terchová, Tižina ako aj časť Strečna boli podielom, ktorý dedili členovia szerényiovskej rodiny. Toto územie, ktoré sa od Tepličského panstva úplne osamostatnilo, malo nielen vlastnú hospodársku správu, ale aj samostatný zemepanský súd a pomenovanie „ dominium Gbelán“, čiže Gbelianske panstvo.

Gbelianske panstvo ostalo v rukách Szerényiovcov do roku 1812, keď jeho novými majiteľmi sa stala rodina Nyári zo Sučian. V roku 1863 ich vystriedal Ján a Ferdinand Zichy a v roku 1883 gróf Juraj Majláth zo Zavaru (narodený 23.12.1854), ktorý si vzal 02.10.1882 za manželku grófku Sarlotu Zichy a tak sa stal majiteľom Gbelianskeho panstva. Z tohto manželstva bolo sedem detí: Juraj, Livia, Ferdinand, Štefan, Karol, Ladislav a Pavol.

Ferdinand Majláth, ktorý sa v roku 1926 oženil s grófkou Hubertou Széchenyiovou sa hneď pustil do renovácie budov a murovaných plotov a usiloval sa dať do poriadku i celé panstvo. Vo Viedni sa podrobil operácii slepého čreva. Keď sa chystal do Gbelian, dňa 22.02.1929 náhle zomrel na infarkt vo veku 38 rokov. Zostali po ňom dve dcéry: Ferdinanda a Šarlota. Posledný zemepán Gbelianskeho panstva dr. Ferdinand Majláth je pochovaný v idylickom prostredí lesíka Dielec, kde rodina plánovala vybudovať rodinné mauzóleum. Mladá, asi 22 – ročná vdova sa neskoršie vydala za grófa Révaya zo Štiavničky. Aj gróf Révay čoskoro zomrel. Rodina sa začiatkom druhej svetovej vojny odsťahovala do Bratislavy a po oslobodení do Maďarska, odtiaľ do Švédska.

Majláthovci boli pánmi Gbelianskeho panstva až do roku 1945, keď ich majetky prešli do vlastníctva štátu.

Gbelianske panstvo sa zameriavalo najmä na chov dobytka a ťažbu dreva z rozľahlých malofatranských lesov. Značné príjmy malo aj z čapovania liehových nápojov, z prenájmu siedmich mlynov a piatich jatiek a z vyberania mýtnych poplatkov v Terchovej a Strečne. Panské majere boli v Gbeľanoch, vo Vrátnej doline a Lutišiach. V Gbeľanoch, ktoré bolo sídlom panstva, okrem rozsiahlych hospodárskych budov vlastnilo i pálenicu (liehovar). Nová budova pálenice bola postavená v roku 1886 a renovovaná v roku 1921.

Hladomor, vysťahovalectvo, vojny

Hladomory, ktoré prepukli v 19. storočí ako následok klimatických zmien či silných povodní v rokoch 1816-1818 a 1846-1847 zapríčinili aj v Gbeľanoch vysokú úmrtnosť, vyžiadali si obete v počte približne 12-13 % obyvateľstva. Obyvateľstvo obce trápili koncom feudalizmu viaceré choroby ako kiahne či cholera. Nespokojnosť bezzemkov a roľníkov viedla v roku 1848 k zrušeniu poddanstva aj v Gbelianskom panstve, ľudia sa začali združovať do rôznych radov či spoločností a v obci vznikla na udržovanie poriadku obecná rada.

Ešte pred vojnou zasiahla obec Gbeľany vysťahovalecká vlna do USA, kde sa po skončení Občianskej vojny prudko rozvíjal priemysel a s ním aj potreba veľkého prílevu pracovných síl. Doposiaľ sa podarilo zistiť mená 76 vysťahovalcov z Gbelian do USA. Rovnako obyvateľov obce ovplyvnili aj udalosti ako prvá svetová vojna, svetová hospodárska kríza v roku 1929 či neskôr druhá svetová vojna, ktorej sa priamo zúčastnili viacerí občania Gbelian. Na miestnom cintoríne sa dodnes nachádza pomník padlých v druhej svetovej vojne.

Významným míľnikom v histórii obce bolo aj uzavretie zmluvy so Spojenými elektrárňami severozápadného Slovenska v Žiline o elektrifikácii obce, ktoré sa uskutočnilo v roku 1926.

5.6 Pamiatky

Sídlom Gbelianskeho panstva bol honosný barokový kaštieľ z polovice 18. storočia, ktorý stojí uprostred parku, ktorý je obohnaný kamenným múrom. Bol sídlom grófskej rodiny, istú dobu tu sídlila škola, neskôr ochranári.

Budova barokového kaštieľa pred rekonštrukciou

V súčasnosti je kaštieľ v Gbeľanoch v súkromnom vlastníctve. Budova prešla veľkou rekonštrukciou, výsledkom ktorej je príjemný hotel priamo na ceste do Malej Fatry. Rekonštrukcia bola dokončená v roku 2015 a odvtedy hotel slúži verejnosti. Jeho súčasťou je atraktívne wellness zázemie a reštauračné priestory určené pre zážitkovú gastronómiu. Areál kaštieľa i hotel samotný sú ako stvorené pre svadobné obrady a hostiny či firemné podujatia.

Hotel po rekonštrukcii

Pohľad na hotel zvrchu

V Sučianskej záhrade (parku) stojí jednoposchodová klasicistická kúria, kaštieľ grófa Sučániho. Postavili ho v prvej tretine 19. storočia. V súčasnej dobe je v súkromnom vlastníctve, kde prebieha postupná rekonštrukcia.

Klasicistická kúria

Socha sv. Jána Nepomuckého

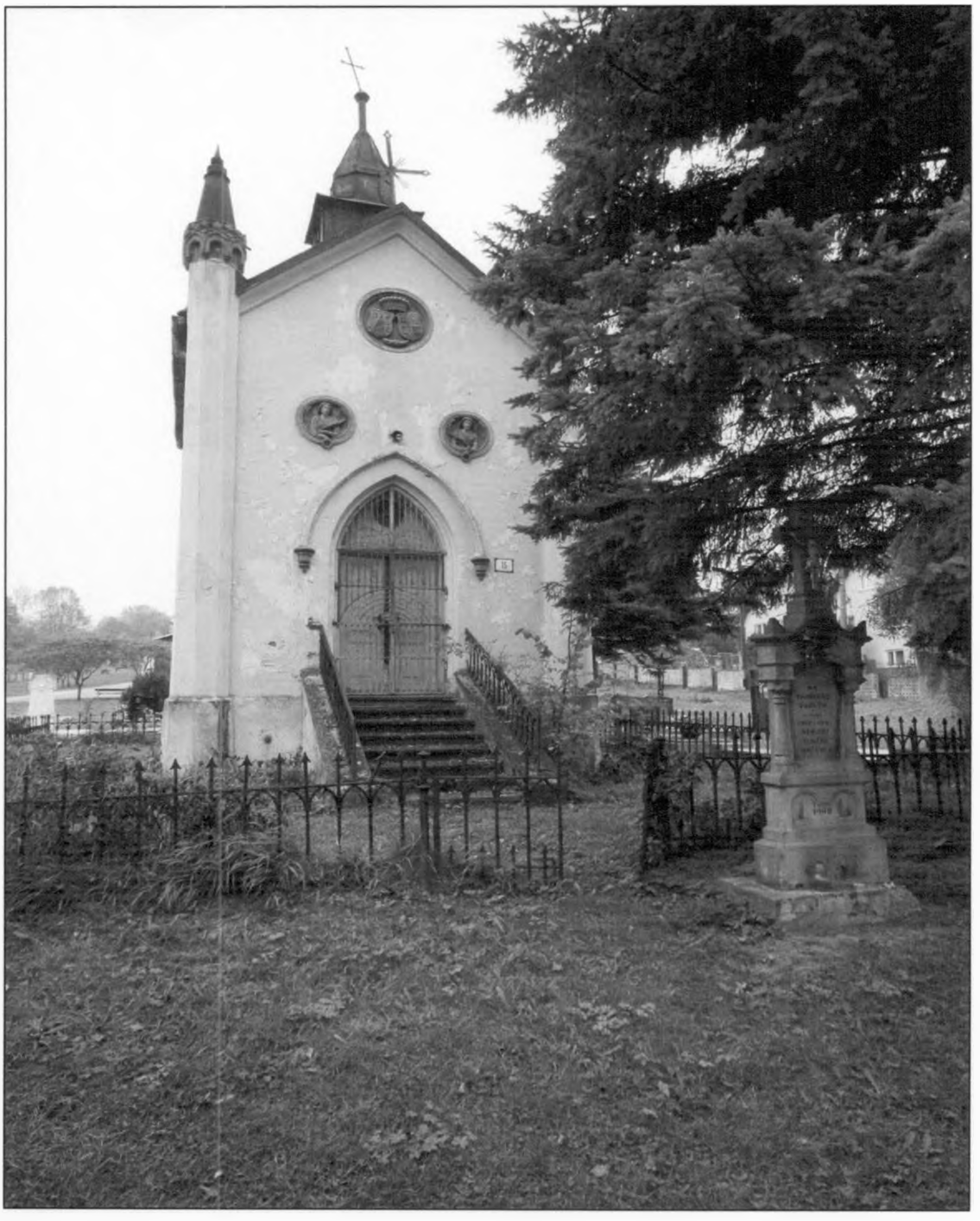
Pri hlavnej bráne do základnej školy stojí socha sv. Jána Nepomuckého, postavená z jemného pieskovca v klasicistickom slohu s nápisom:

CAROLUS COMES NYARY ET COSORS EIUS
COMES FRANCISCA PONGRACZ
ANNO 1827

Slovenský preklad: Karol gróf Nyáry a jeho manželka grófka Františka Pongracz roku 1827

V strede malého obecného cintorína je postavená kaplnka v pseudogotickom slohu, ktorú dal koncom 19. storočia postaviť grófsky rod Nyáryovcov. Tomu slúžila ako rodinné mauzóleum a súčasne ako kaplnka. V roku 1871 kaplnku darovala obci grófka Vincencia Nyári. V suteréne kaplnky bolo v krypte nájdených deväť bronzových zdobených rakiev, v ktorých sú uložené telá príslušníkov rodu Nyáry. Spojením funkcie hrobky a kaplnky v jednej budove, ale aj architektonickým stvárnením sa kaplnka na cintoríne v Gbeľanoch stáva ojedinelou. V širšom okolí mesta Žiliny nenájdeme podobnú kaplnku. V roku 2015 bola prevedená rekonštrukcia kaplnky – oprava fasády, oplotenie, rekonštrukcia schodiska kaplnky.

Kaplnka pred rekonštrukciou

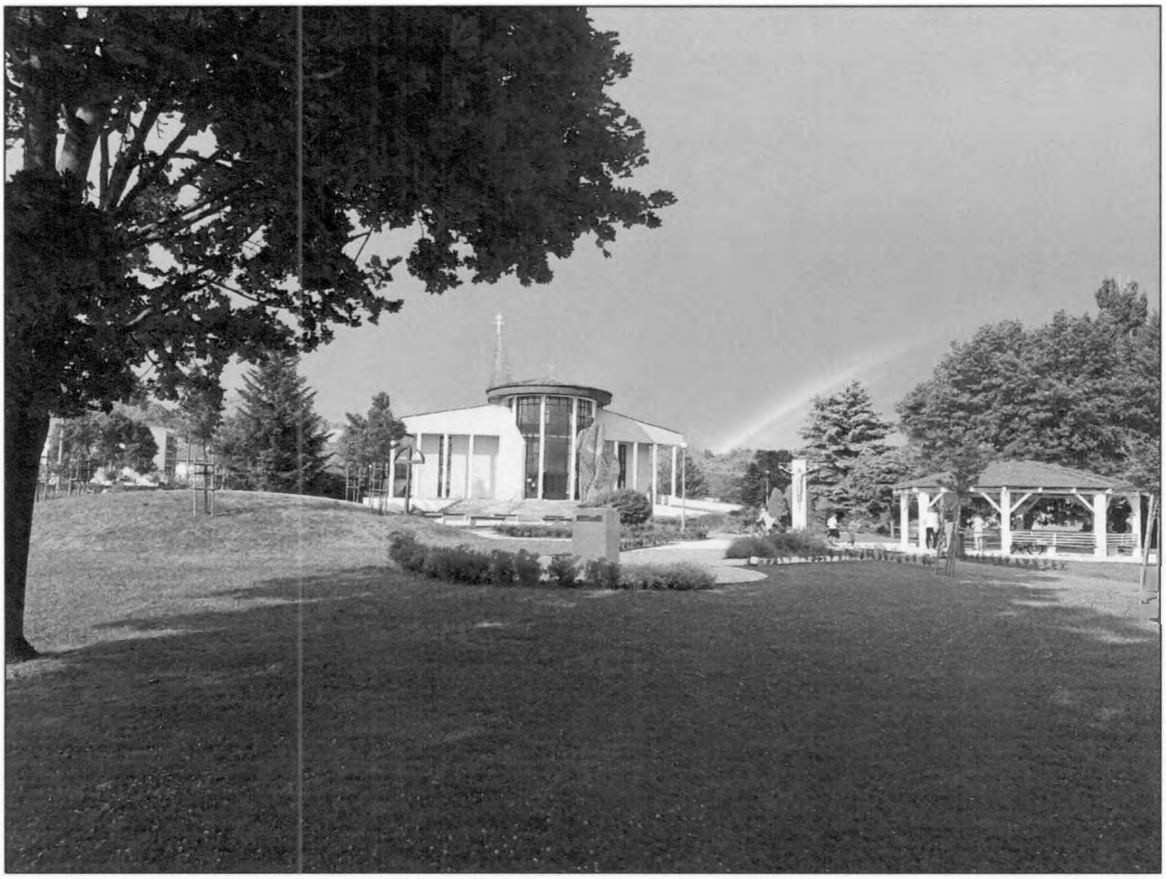
Zrekonštruovaná kaplnka na cintoríne

Farský kostol v Gbeľanoch

Základný kameň pre Kostol sv. Jozefa, robotníka v Gbeľanoch požehnal Svätý Otec Ján Pavol II. 22. 4. 1990 v Bratislave. Kostol si postavili veriaci a 9. septembra 1995 ho posvätil J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec. Prvá nedeľná omša sa slávila 18. decembra 1994. Gbeľany patrili pod Rímskokatolícku farnosť Varín spolu s obcami Krasňany, Nededza a Nezbudská Lúčka. Od 4. 7. 2010 sú samostatnou farnosťou Dekanátu Varín.

V nedeľu 4. 7. 2010 o 10 hod. celebroval sv. omšu v Kostole sv. Jozefa v Gbeľanoch žilinský biskup Mons. Tomáš Galis, pri ktorej vyhlásil zriadenie novej Farnosti Gbeľany a uviedol do úradu jej prvého farára vdp. Pavla Kalabusa.

Pod Rímskokatolícku cirkev Farnosť Gbeľany patria filiálky Nededza a Kotrčiná Lúčka. Farnosť Gbeľany má Farský kostol sv. Jozefa z roku 1995, vo filiálke Nededza je Kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1993 a v Gbeľanoch je Kaplnka Nepoškvrneného počatia Panny Márie z roku 1750. Rímskokatolícka farnosť Gbeľany patrí pod Dekanát Varín.

Farský kostol s námestím

Farský úrad Gbeľany

V roku 2016 bola na námestí pred kostolom osadená socha sv. Mareka - patróna obce Gbeľany. Sochu vyhotovil Mgr. Art. Radovan Martinček. Sv. Marek je tiež súčasťou erbu obce Gbeľany. Pri jeho tvorbe sa vychádzalo z pečate, ktorej vznik sa datuje do roku 1720, čo dokazuje historickú spojitosť tejto svätej postavy s obcou Gbeľany. Nejde len o sochu skrášľujúcu námestie pred kostolom, ide o zhmotnenie jedného zo symbolov obce, ktorého pôvod je možné hľadať v jej ďalekej histórii. Socha stvárňuje sv. Mareka s jeho najznámejším atribútom – levom, kráľom púšte.

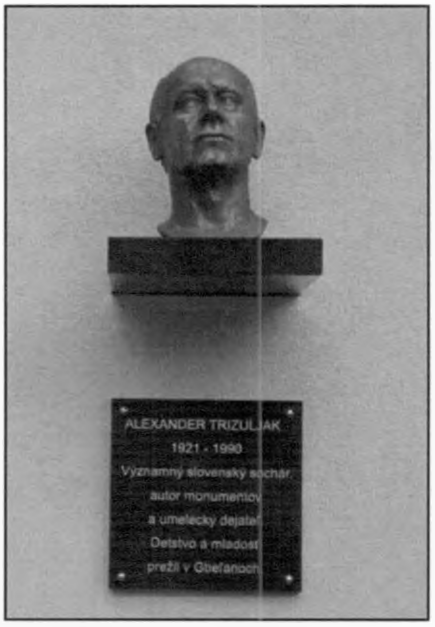
Socha sv. Mareka na námestí pred kostolom – autor Mgr. art. Radovan Martinček

5.7 Významné osobnosti obce

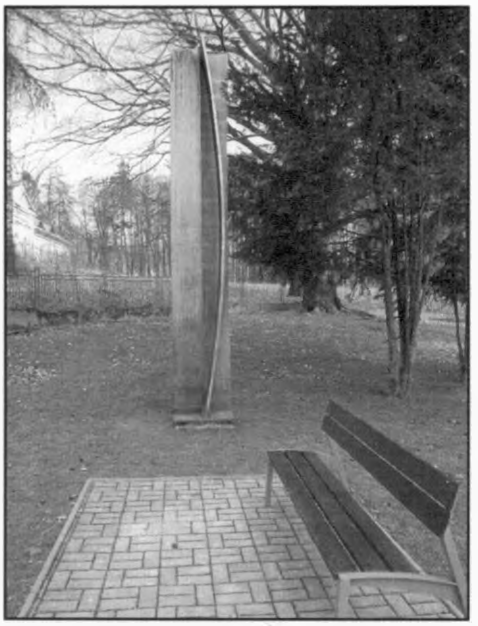
Alexander Trizuljak, akademický sochár, sa narodil 15. mája 1921 vo Varíne a zomrel 15. októbra 1990 v Bratislave. V rokoch 1945 - 1949 absolvoval štúdium na pražskej Akadémii Výtvarných Umení v ateliéri profesora Karla Pokorného. Po ukončení pražských štúdií nastúpil ako pedagóg na novovznikajúcu Vysokú Školu Výtvarných umení v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1972, kedy musel opustiť pedagogický post i verejné pôsobenie po udalostiach roku 1968. Alexander Trizuljak bol popredným predstaviteľom slovenského sochárstva druhej polovice 20. storočia. Jeho verejne najznámejším dielom je socha víťazného vojaka na pylóne bratislavského Slavína. Popri práci na monumentálnom slavínskom zadaní Trizuljak vo svojej tvorbe rozvíjal modernistickú líniu. Trizuljakov priekopnícky experiment s novými materiálmi a technológiami vyvrcholil v 60-tych rokoch do série konštruktivistických plastík, ktoré aj dnes predstavujú progres v modernom slovenskom sochárstve 20. storočia. Práve výstavou Trizuljakovej tvorby odštartovala v roku 1961 legendárna Socha piešťanských parkov, ktorej sa stal Trizuljak spoluzakladateľom a dlhoročným predsedom organizačného výboru. Popri

bohatej umeleckej tvorbe pôsobil ako organizátor spoločenského života výtvarných umelcov: zaslúžil sa o založenie galérií: Galéria hl. mesta SR Bratislavy, galérie v Trenčíne, Nitre, Komárne a v Humennom. Taktiež stál pri zrode slovenských stredných umeleckých škôl. Z jeho iniciatívy vznikol Slovenský Fond Výtvarných Umení ako i dnes už neexistujúce dielne umeleckých remesiel v Bratislave.

V roku 2022 schválilo Obecné zastupiteľstvo v Gbeľanoch kúpu umeleckého diela - busty – sochárskeho portrétu Alexandra Trizuljaka. Autorom diela je dcéra pána Trizuljaka, pani Mária Majerníková, ktorá rovnako ako ďalší jej súrodenci zdedila cit pre umenie. Busta bola osadená na fasáde budovy Základnej školy v Gbeľanoch.

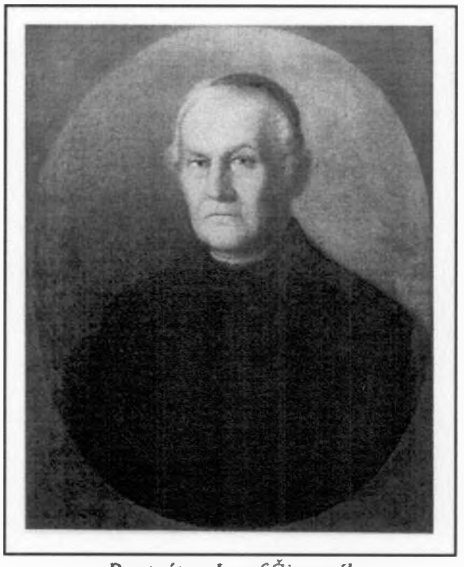

Busta Alex. Trizuljaka

Socha v areáli ZŠ - TULIPÁN od Alex. Trizuljaka

Jozef Šimuník, nar. 16.2.1810 v Gbeľanoch, zomrel 15.9.1887, bol farárom a správcom farnosti v Tepličke nad Váhom. Bol horlivým zástancom chudoby, pridal sa ku hnutiu slovenských dobrovoľníkov na čele s Ľudovítom Štúrom. Pochovaný je v rodnej obci – Gbeľany.

Portrét – Jozef Šimuník

6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- ***Materská škola Gbeľany***, ktorú navštevovalo 70 detí v štyroch triedach. Vyučovanie zabezpečovalo 8 učiteliek. Je to materská škola bez právnej subjektivity, ktorej zriaďovateľom je Obec Gbeľany. Jej hlavnou činnosťou je predškolská výchova. Poskytuje celodennú starostlivosť deťom vo veku tri až šesť rokov. Výhodná poloha zariadenia v prírodnom prostredí umožňuje vytvárať a realizovať vzdelávací program podporujúci zdravý vývin detí. Od 1.1. 2015 je prevádzka MŠ v novo zrekonštruovanej a nadstavenej budove. Pribudli nové priestory, v podkroví telocvičňa a stabilná spálňa so sociálnym zariadením.

Budova MŠ po rekonštrukcii

V roku 2021 bola počas letných prázdnin za účelom riešenia absentujúcich kapacít materskej školy odvíjajúcej sa od prudkého nárastu počtu detí v obci zriadená štvrtá trieda materskej školy, ktorá sa nachádza v priestoroch budovy školskej jedálne.

Trieda predškolákov v budove školskej jedálne

- ***Základné vzdelanie deti získavajú v ZŠ Gbeľany***

Charakteristika školy:

Základná škola Gbeľany je plne plno-organizovaná škola, ktorá poskytuje vzdelávanie a výchovu žiakom v 1. – 9. postupnom ročníku. Na škole je zriadených osem tried 1. stupňa a deväť tried 2. stupňa. Kapacitne patrí škola k stredne veľkým prímestským školám nielen počtom žiakov, ale tiež svojou zastavanou plochou a celkovými vnútornými priestormi. Škola je umiestnená v peknom prírodnom prostredí Národného parku Malá Fatra a blízko historických pamiatok.

Charakteristika žiakov:

Základná škola je spádovou školou pre obce Kotrčiná Lúčka, Nededza, Gbeľany, Mojš a Krasňany. Napriek tomu školu navštevujú aj žiaci, ktorí nemajú miesto trvalého bydliska v jej školskom obvode (Koňhora, Varín, Teplička nad Váhom, Žilina). Žiaci, u ktorých sú diagnostikované vývojové poruchy učenia navštevujú bežné triedy a vyučujúci k nim pristupujú individuálne na základe spolupráce a odporúčaní CPPPaP v Žiline a školského špeciálneho pedagóga.

Charakteristika pedagogického zboru:

Všetci pedagogickí a výchovní pracovníci spĺňajú pedagogickú a odbornú spôsobilosť. Na škole pracuje kvalifikovaný výchovný poradca, koordinátor primárnej prevencie sociálno-patologických javov, koordinátor environmentálnej výchovy, zdravotnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, dopravnej a športovej výchovy, koordinátor spolupráce ZŠ a MŠ, vedúci predmetových komisií spoločenských predmetov, prírodovedných predmetov, cudzích jazykov, vedúci metodického združenia a koordinátor čitateľskej gramotnosti. Ich činnosť je v súlade s plánom práce školy a je prínosom pre žiakov, ostatných vyučujúcich, rodičov a priateľov školy.

Pre mimoškolské aktivity je zriadený:

- **Školský klub detí a jeho hlavné zameranie:**

1. Zabezpečiť nenáročnú výchovnú činnosť podľa výchovného programu.
2. Dôsledne zabezpečiť pohybovo – rekreačnú aktivitu pohybom detí na čerstvom vzduchu (športové hry a vychádzky do okolitej prírody).
3. Zabezpečenie pitného režimu detí počas činností v ŠKD najmä v letnom období.
4. Venovať zvýšenú pozornosť príprave na vyučovanie.
5. Spolupráca vychovávateliek ŠKD s členmi MZ pre 1.stupeň ZŠ.
6. Venovať pozornosť dopravnej výchove formou hier a súťaží.
7. Vo výchovnej práci pravidelne využívať výchovno – vzdelávacie činnosti v ŠKD :

- oblasť vzdelávania
- oblasť spoločensko – vedná
- oblasť pracovno – technická
- telovýchovná, športová a dopravná oblasť
- esteticko – výchovná oblasť
- prírodovedno – environmentálna oblasť
- oblasť finančnej gramotnosti

8. V činnosti ŠKD využívať nenásilnou formou – boj proti drogám a iným toxickým látkam.
9. Rozvíjať výnimočné schopnosti a nadanie detí, podporovať ich talent.
10. Individuálny prístup k deťom s poruchami správania a slabším prospechom.
11. Dotváranie estetického prostredia školského klubu.
12. Účasť na akciách organizovaných školou, pomoc pri ich realizácii.
13. Dodržiavať chartu základných ľudských práv a slobôd.
14. Zvýšenú pozornosť venovať environmentálnej výchove.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na základné vzdelávanie a predškolskú výchovu, modernizáciu vyučovacích priestorov, zabezpečenie aktivity pre deti a mládež v školskom klube.

Budova Základnej školy v Gbeľanoch a školskej jedálne

6.2. Zdravotníctvo

Základná zdravotná starostlivosť pre občanov obce je zabezpečená v okolitých obciach Varín, Teplička n/Váhom a v meste Žilina.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na : bude pokračovať v doterajšom trende.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby obec zabezpečuje cez opatrovateľskú službu, ktorú zastrešuje Spoločný sociálny úrad Varín. V obci Varín je zriadené Zariadenie opatrovateľskej služby s celodennou opaterou, do ktorého boli do roku 2022 v prípade potreby umiestňovaní aj občania z Gbelian. Narastajúca potreba umiestnenia občanov obce v zariadeniach pre seniorov viedla k myšlienke vybudovať vlastné zariadenie. V roku 2018 začali prípravné práce pre výstavbu domu sociálnych služieb a v roku 2020 sa začalo so samotnou výstavbou, pričom stavebné práce na základe výsledku verejného obstarávania zrealizovala firma P.S. in, a.s. Žilina. Zariadenie bolo postavené ako dvojpodlažný objekt s ustupujúcim tretím podlažím, bez podpivničenia. Nachádzajú sa v ňom jedno a dvojposteľové kompletne zariadené izby s balkónom aj bez balkóna s vlastným sociálnym zariadením. V priebehu leta 2022 bol kompletne zariadený aj interiér budovy. K budove patrí aj záhrada s lavičkami a altánkom. Zariadenie dostalo oficiálny názov: Zariadenie pre seniorov a denný stacionár sv. Barborky. Výstavba diela bola financovaná z prostriedkov, ktoré obec získala z poplatku za rozvoj a z prostriedkov rezervného fondu obce. Zariadenie začalo svoju činnosť 1.2.2023 a ponúka nasledovné služby:
a) celoročnú pobytovú sociálnu službu na neurčitý čas s kapacitou 28 klientov (od 15.7.2023 s kapacitou 32 klientov, čo umožnilo zníženie počtu miest v málo využívanom dennom stacionári)
b) ambulantnú sociálnu službu na určitý čas počas pracovných dní v dennom stacionári.
V zariadení pracujú riaditeľka, asistentka sociálnej práce, zdravotné asistentky, inštruktorka sociálnej rehabilitácie, opatrovateľky a upratovačky. Činnosť zariadenia je financovaná z viacerých zdrojov: z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnych služieb (rozpočet obce), z úhrad za sociálne služby od klientov, zo štátneho rozpočtu (finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby), príp. z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy.

V roku 2023 sa obec zapojila do výzvy zameranej na výstavbu zariadení na využitie slnečnej energie na výrobu elektriny pre verejný sektor s názvom projektu: DSS sv. Barborky, Gbeľany – fotovoltický lokálny zdroj elektriny, ktorý bol úspešný a obec získala finančné prostriedky na inštaláciu fotovoltickej sústavy, ktorá bola osadená na strechu budovy ZPS sv. Barborky, čo má viesť k znižovaniu energetických nákladov budovy.

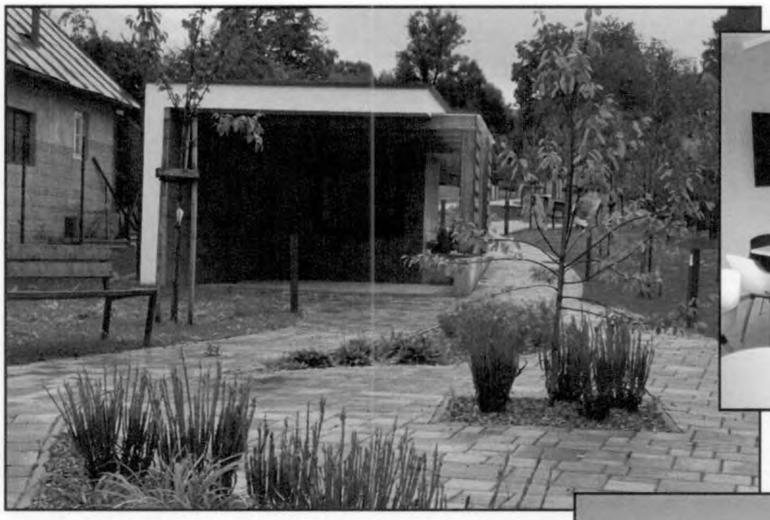

Fotofoltické články na budove ZPS sv. Barborky

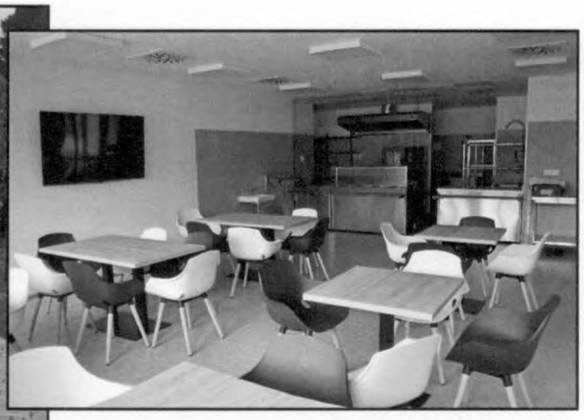
Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na : opatrovateľskú službu vo vlastnom zariadení sociálnych služieb.

Budova Zariadenia pre seniorov a denný stacionár sv. Barborky

Záhrada s altánkom

Jedáleň

Kaplnka

Spoločenská miestnosť

6.4. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Obecná knižnica
- Športový klub Gbeľany
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Jednota dôchodcov Slovenska
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža
- eRko Gbeľany
- OZ Bylinky z Gbelian

V roku 2011 bola dokončená prestavba Kultúrneho domu, čím sa zvýšila možnosť väčšieho kultúrneho vyžitia občanov obce. Kultúrny dom je vybavený kuchyňou a sálou, ktoré sa využívajú pri obecných a aj súkromných akciách občanov. Nachádzajú sa tu tiež miestnosti, ktoré slúžia ako „klubovne" pre miestne organizácie a spolky. V roku 2023 bolo z dôvodu opotrebenia a lepšieho priestorového využitia uskutočnená výmena gastro vybavenia kuchyne.

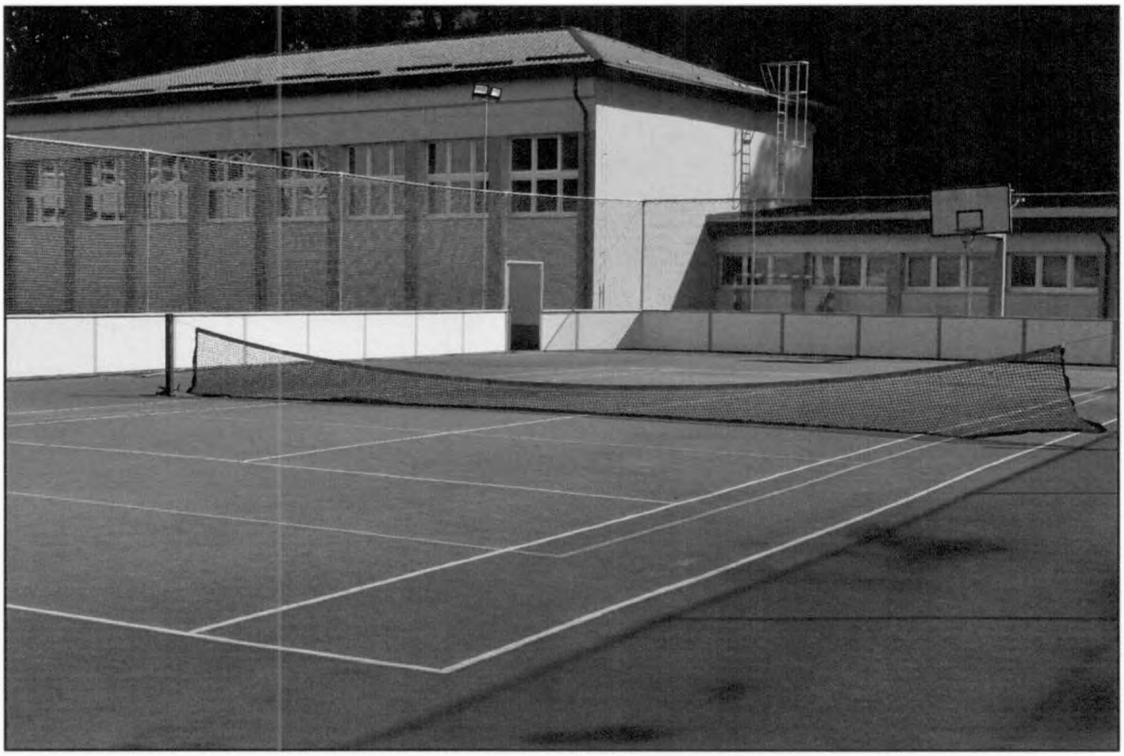
Budova kultúrneho domu po rekonštrukcii

Ako oddychová zóna v obci slúži námestie pred kostolom a rovnako priestranstvo s chodníkmi a lavičkami za kostolom. Na jeseň roku 2021 došlo k rekonštrukcii časti námestia pred kostolom, v rámci ktorej sa nahradil nevyužívaný „amfiteáter" dielom s názvom Chodník historickej pamäte.

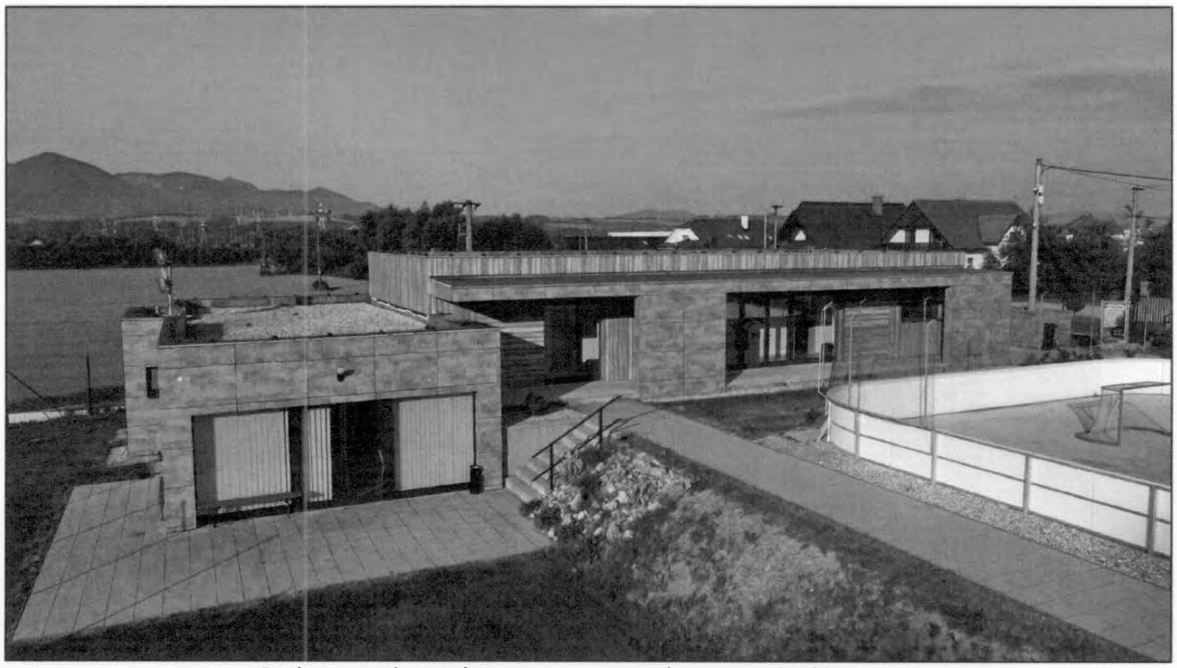

Chodník historickej pamäte

Na športové vyžitie v obci slúžia fitness, ktoré sa nachádza v budove Kultúrneho domu, multifunkčné ihrisko nachádzajúce sa v areáli ZŠ, ktoré bolo v roku 2022 kompletne zrekonštruované a tiež rozsiahly areál športového klubu so šatňami a spoločenskou miestnosťou. V roku 2017 bola zrealizovaná celková rekonštrukcia budovy športového klubu a bol vybudovaný nový športový areál, v ktorom sa nachádza veľké ihrisko, pomocné futbalové ihrisko, mantinelové hokejbalové ihrisko, fittpark - plochy pre wourkoutové ihrisko.

Multifunkčné ihrisko po rekonštrukcii

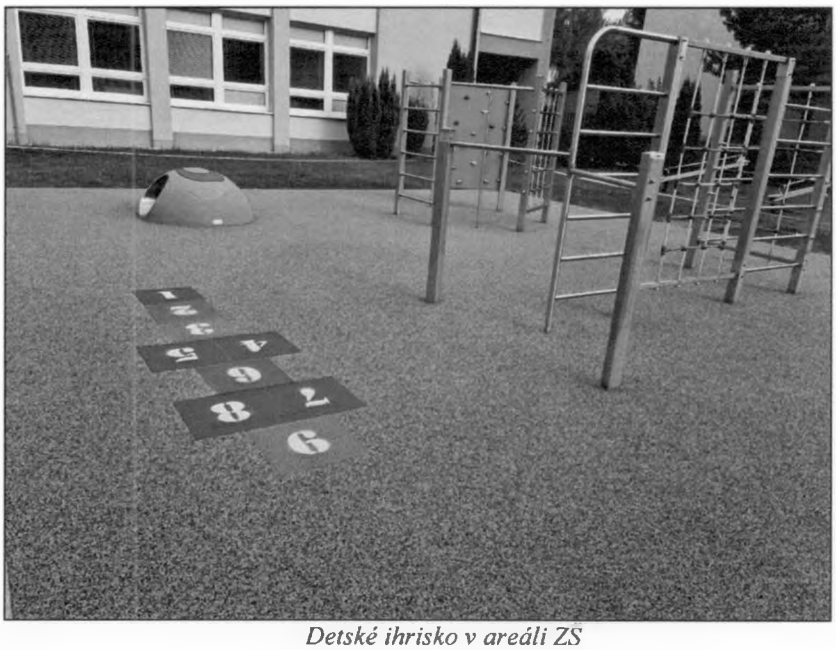
Budova šatní a spol. miestnosti v areáli športového klubu v Gbeľanoch

V roku 2021 bolo v dolnej časti obce vybudované nové detské ihrisko, v roku 2022 bola uskutočnená výmena povrchu – trávu nahradila gumová dlažba.

Detské ihrisko v dolnej časti obce

V roku 2022 pribudlo v obci ďalšie detské ihrisko, ktoré je situované v areáli Základnej školy v Gbeľanoch. V roku 2023 boli v rámci úspešného vyhodnotenia projektu obci refundované finančné prostriedky na jeho výstavbu.

Detské ihrisko v areáli ZŠ

V roku 2018 bola vydaná Monografia obce Gbeľany. Kniha o obci obsahuje množstvo informácií z rôznych oblastí ako: symboly obce, prírodné pomery, dejiny a súčasnosť, urbanizmus, architektúra, šľachtické rodiny, spoločenský a kultúrny život, etnológia, školstvo, cirkev, významné osobnosti.

V roku 2019 bola slávnostne otvorená historická miestnosť obce Gbeľany. Sú v nej vystavené rôzne dobové predmety a prvky spájajúce sa s históriou obce, okrem iného aj tradičný miestny

mužský a ženský kroj. Mnohé s vystavených prvkov obci darovali alebo zapožičali jej obyvatelia.

Historická miestnosť obce v Kultúrnom dome

Obec Gbeľany každoročne organizuje množstvo kultúrno-spoločenských či športových akcií pri rôznych príležitostiach ako sú deň matiek, úcta k starším občanom, deň detí, tvorivé dielne počas veľkonočných sviatkov, obecné hody v letných mesiacoch, v zime stretnutie s mikulášom a mnoho iných. Členovia miestneho DHZ takmer každý rok realizujú fašiangový sprievod masiek, členovia ostatných spolkov v obci sa spoločne stretávajú pri rôznych zaujímavých aktivitách.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na : pokračovať v doterajšom trende.

6.5. Doprava

Z dopravného hľadiska leží obec Gbeľany mimo nadregionálne významných trás. V blízkosti katastra sa však nachádzajú dva významné multimodálne koridory. Katastrom obce prechádza štátna cesta 2. triedy č. 583 v dĺžke 1,2 km, regionálneho významu. Táto spája Žilinu – Terchovú – Párnicu. Obec je napojená na sieť prímestskej autobusovej dopravy, ktorú pokrýva pravidelnými dopravnými linkami SAD Žilina a. s..
Hoci katastrálnym územím obce prechádza elektrifikovaná železničná trať v celkovej dĺžke 1,3 km, v obci ani jej katastrálnom území sa nenachádza železničná stanica. Najbližšia železničná stanica je vo Varíne. Železničná stanica regionálneho významu je v Žiline – 10 km od obce. Do katastrálneho územia Gbelian ešte zasahuje vlečka z vápenky zo železničnej stanice vo Varíne.

Cez katastrálne územie obce prechádza „Cyklomagistrála Terchová – VD Žilina cez Varín + napojenie úseku pri Varíne – (Koňhora) do Tepličky nad Váhom"
Cyklotrasa je dlhá vyše 23 kilometrov spája deväť katastrálnych území, v hlavnej vetve od Vodného diela Žilina cez Varín kopíruje rieku Varínka až do Terchovej. Vedľajšia trasa v úseku Teplička nad Váhom a prepojovacia trasa A zabezpečujú bezpečné spojenie do KIA

motors a priemyselného parku pri Tepličke nad Váhom a Nededzi. Cez most v Tepličke nad Váhom sa dá prejsť opäť na Vodné dielo Žilina.
Miestne komunikácie a chodníky v obci sa udržiavajú v spôsobilom stave v letnom aj v zimnom období. Obec v posledných rokoch opravila viaceré chodníky pre peších a v roku 2023 bola zrealizovaná rekonštrukcia miestnej komunikácie Koňhorská popri cintoríne.

6.6. Územné plánovanie

Terajší platný územný plán sídelného útvaru Gbeľany z roku 1993 (schválený uzn. OZ Gbeľany č. 21/1994 zo dňa 01.07.1994) sa nezachoval v plnom rozsahu a jeho zachované časti nepokrývajú územie celého katastrálneho územia obce Gbeľany a jeho osem zmien a doplnkov sú v súčasnosti dostupnými, neúplne zachovanými územnoplánovacími dokumentmi pre riadenie urbanistického rozvoja v podmienkach obce Gbeľany. Z tohto dôvodu obec v roku 2018 pristúpila k obstarávaniu nového územného plánu, ktorý má byť základným územnoplánovacím nástrojom pre sústavné, komplexné a dlhodobé riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania celého územia obce Gbeľany. Proces obstarávania územného plánu naďalej pokračuje.

6.7. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb a tovarov v obci :
- pošta Gbeľany
- predajňa potravín
- predajňa rozličného tovaru
- pohostinné zariadenie - hostinec
- kaderníctvo, kozmetika, pedikúra
- včelárstvo
- doručovací box zásielkovej spoločnosti
- veterinár
- v letných mesiacoch predaj zmrzliny

Najvýznamnejší priemysel v obci :
- stolárska výroba
- výroba automobilov a ich dielov v spoločnostiach Mobis, Hysco, Kia
- ľahká výroba a skladové priestory v priemyselnom CTPark Gbeľany, kde sídlia rôzne spoločnosti napr.:
  Faurecia Automotive Slovakia (popredný dodávateľ príslušenstva pre výrobcov automobilov), Constellium (spoločnosť zameriavajúca sa na výroba z hliníka: systémy riadenia, komponenty karosérie), KB Components DKI s.r.o. (výroba plastov), COBA Automative, s.r.o. (sklady), BAIKAL LOGISTICS, s.r.o.

HYSCO

MOBIS

KIA MOTORS

Priemyselný CTPark

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- práca samostatne hospodáriacich roľníkov
- tri lesné pozemkové spoločenstvá: URBARIÁT – Lesné a pozemkové spoločenstvo Gbeľany, Lesné a pasienkové pozemkové spoločenstvo Dielec-Koňhora Gbeľany, Čunkovce – Lesné a poz. spoločenstvo Gbeľany

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na : vytvoriť vhodné podmienky pre začínajúcich podnikateľov, ktorí by svojimi službami priniesli pomoc občanom, ktorí nemajú možnosť dochádzať za týmito službami do okolitých miest

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2023. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2023 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2023.
Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 19.12.2022 uznesením č.88/2022.
Rozpočet bol zmenený štyrikrát:

- prvá zmena schválená ku dňu 31.03.2023 – použitie RF, úprava rozpočtu - Uznesenie č. 16/2023 z 30.03.2023
- druhá zmena schválená ku dňu 30.06.2023 – úprava rozpočtu - Uznesenie č. 30/2023 z 20.06.2023
- tretia zmena schválená ku dňu 30.09.2023 – úprava rozpočtu – Uznesenie č. 51/2023 z 26.09.2023,
- štvrtá zmena schválená ku dňu 31.12.2023 – úprava rozpočtu - Uznesenie č. 77/2023 z 14.12.2023

7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2023	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	**2 361 865,00**	**3 733 347,17**	**3 636 574,44**	**97,41**
z toho :				
Bežné príjmy	2 293 865,00	3 182 485,37	3 128 024,27	98,29
Kapitálové príjmy	0,00	118 487,83	118 487,83	100,00
Finančné príjmy	0,00	318 262,80	275 951,17	86,71
Príjmy RO s právnou subjektivitou	68 000,00	114 111,17	114 111,17	100,00
Výdavky celkom	**2 361 865,00**	**3 586 289,50**	**3 314 320,59**	**92,42**
z toho :				
Bežné výdavky	1 229 660,00	1 639 396,78	1 442 151,29	87,97
Kapitálové výdavky	87 925,00	452 412,83	377 689,41	83,48
Finančné výdavky	0,00	20 400,00	20 400,00	100,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	1 044 280,00	1 474 079,89	1 474 079,89	100,00
Rozpočet obce	**0,00**	**147 057,67**	**322 253,85**	**x**

V roku 2023 plnenie príjmov vo významnej miere ovplyvnili príjmy:

- **v bežnom rozpočte**:
  - podielové dane, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2022 o 7,59 % vo výške 61 498,06 EUR
  - daň z nehnuteľností, ktorá predstavovala zvýšenie oproti roku 2022 o 1,52 %
  - komunálny odpad a drobný stavebný odpad, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2022 o 1,21 %
  - príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2022 o 29,66%
  - administratívne poplatky a iné poplatky a platby, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2022 o 146,30% (celkovo obec + ZŠ)
  - prijaté bežné granty a transfery, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2022 o 56,59 % (celkovo obec + ZŠ)
- **v kapitálovom rozpočte:**
  - grant z Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie vo výške 103 487,83 EUR – refundácia prostriedkov - projekt v ZŠ Gbeľany – rozšírenie tried MŠ v budove školskej jedálne a vybudovanie detského ihriska v areáli ZŠ
  - grant na vybudovanie kompostárne vo výške 15 000,00 EUR od Nadácie Kia Slovakia
- **vo finančných operáciách**:
  - prostriedky rezervného fondu v sume 224 088,37 EUR
  - nevyčerpané prostriedky zo štátneho rozpočtu z r. 2022 vo výške 28 368,54 EUR
  - vrátená návratná finančná výpomoc od Žilina Invest, s.r.o. vo výške 20 400,00 EUR

V roku 2023 čerpanie výdavkov vo významnej miere ovplyvnili výdavky :

- **v bežnom rozpočte:**
  - mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 547 078,81 EUR (obec) a 805 231,01 EUR (ZŠ)
  - poistné a príspevok do poisťovní vo výške 212 815,00 EUR (obec) a 279 353,12 EUR (ZŠ)
  - výdavky na tovary a služby vo výške 544 475,93 EUR (obec) a 343 631,61 EUR (ZŠ)
  - poskytnuté bežné transfery vo výške 137 781,55 EUR (obec) a 45 864,15 (ZŠ)

- **v kapitálovom rozpočte** realizované investičné akcie:
  - technické zhodnotenie miestnej komunikácie Koňhorská vo výške 88 705,20 EUR
  - vybudovanie kompostárne vo výške 65 969,75 EUR
  - rozšírenie vodovodu na ulici Kaštieľna vo výške 78 973,82 EUR
  - inštalácia fotovoltickej zostavy na budove ZPS sv. Barborky vo výške 49 714,80 EUR
  - nákup osobného automobilu – KIA SPORTAGE vo výške 25 990,00 EUR
  - kúpa prevádzkového zariadenia – konvektomat pre školskú jedáleň vo výške 14 952,00 EUR
  - obstarávanie územného plánu obce vo výške 11 840,00 EUR,
  - rekonštrukcia kúrenia v budove športového klubu vo výške 9 960,00 EUR
  - TZ miestnej komunikácie Priedanky vo výške 7 929,84 EUR
  - Obstaranie projektovej dokumentácie - spojovacia chodba medzi budovou ZŠ a telocvičňou vo výške 7 400,00 EUR
  - Interiérové vybavenie v ZPS sv. Barborky vo výške 5 803,00 EUR
  - Profesionálna sušička bielizne pre ZPS sv. Barborky vo výške 3 663,30 EUR
  - Vybudovanie pomocného ihriska pri športovom klube vo výške 4 958,50 EUR

- **vo finančných operáciách:**
  - poskytnutá návratná finančná výpomoc Žilina Invest, s.r.o. vo výške 20 400,- EUR.

7.2 Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2023

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2023 v EUR
Bežné príjmy spolu	3 242 135,44
z toho : bežné príjmy obce	*3 128 024,27*
bežné príjmy RO	*114 111,17*
Bežné výdavky spolu	2 916 231,18
z toho : bežné výdavky obce	*1 442 151,29*
bežné výdavky RO	*1 474 079,89*
Bežný rozpočet	325 904,26
Kapitálové príjmy spolu	118 487,83
z toho : kapitálové príjmy obce	*118 487,83*
kapitálové príjmy RO	*0,00*
Kapitálové výdavky spolu	377 689,41
z toho : kapitálové výdavky obce	*377 689,41*
kapitálové výdavky RO	*0,00*
Kapitálový rozpočet	-259 201,58
Prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	**66 702,68**
Úprava prebytku HČ	88 478,51
Upravený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	**-21 775,83**
Príjmové finančné operácie	*275 951,17*
Výdavkové finančné operácie	*20 400,00*
Rozdiel finančných operácií	**255 551,17**
PRÍJMY SPOLU	3 636 574,44
VÝDAVKY SPOLU	3 314 320,59
Rozpočtové hospodárenie obce	**322 253,85**
Vylúčenie z prebytku HČ	88 478,51
Upravené rozpočtové hospodárenie obce	**233 775,34**

Prebytok rozpočtu v sume 66 702,68 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa upravuje o nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a na základe osobitných predpisov podľa § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách vo výške **88 478,51 EUR** a takto zistený schodok v sume 21 775,83 EUR bol v rozpočtovom roku 2023 vysporiadaný:

- z finančných operácií v sume 21 775,83 EUR.

Zostatok finančných operácií v sume 255 551,17 EUR, bol použitý na:

- vysporiadanie upraveného prebytku bežného a kapitálového rozpočtu v sume 21 775.83 EUR

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 233 775,34 EUR, navrhujeme použiť na :

- tvorbu rezervného fondu v sume 233 775,34 EUR

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú**:

a) nevyčerpané prostriedky **zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v prechádzajúcom rozpočtovom roku v sume 78 626,41 € a to na:
   - prenesený výkon v oblasti školstva v sume **54 818,01 EUR**,
   - zabezpečenie stravovania v sume **9 566,40 EUR**,
   - transfer pre MŠ – Projekt „Čítame pre radosť" v sume **750,00 EUR**
   - transfer obci na mzdy a odvody ZPS sv. Barborky (pobytová forma + denný stacionár) v sume **13 492,00 EUR**.
b) nevyčerpané prostriedky **školského stravovania na réžiu** podľa ustanovenia §140-141 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **8 404,56 EUR** (na účte ZŠ a ŠJ)
c) nevyčerpané prostriedky z ostatných subjektov VS účelovo určené na bežné výdavky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **1 447,54 EUR**.

Celkom finančné prostriedky, ktoré sa z prebytku hospodárenia vylučujú, predstavujú sumu **88 478,51 EUR**.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2023 vo výške

233 775,34 EUR.

7.3 Rozpočet na roky 2024 - 2026 v EUR

	Skutočnosť k 31.12.2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026
Príjmy celkom	**3 636 574,44**	**3 371 199,00**	**3 371 199,00**	**3 371 199,00**
z toho :				
Bežné príjmy	3 128 024,27	3 308 199,00	3 308 199,00	3 308 199,00
Kapitálové príjmy	118 487,83	0,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	275 951,17	0,00	0,00	0,00
Príjmy RO s právnou subjektivitou	114 111,17	63 000,00	63 000,00	63 000,00

	Skutočnosť k 31.12.2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026
Výdavky celkom	**3 314 320,59**	**3 371 199,00**	**3 371 199,00**	**3 371 199,00**
z toho :				
Bežné výdavky	1 442 151,29	1 750 989,00	1 703 289,00	1 703 289,00
Kapitálové výdavky	377 689,41	325 249,00	372 949,00	372 949,00
Finančné výdavky	20 400,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	1 474 079,89	1 294 961,00	1 294 961,00	1 294 961,00

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok

8.1 Majetok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Majetok spolu	**7 988 066,15**	**8 111 740,18**
Neobežný majetok spolu	6 773 861,00	6 882 933,23
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	25 705,46	36 277,90
Dlhodobý hmotný majetok	6 533 714,79	6 632 214,58
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	1 211 715,59	1 225 133,26
z toho :		
Zásoby	962,89	815,83
Zúčtovanie medzi subjektami VS	456 307,11	445 195,43
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	36 122,13	7 941,64
Finančné účty	718 323,46	771 180,36
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	2 489,56	3 673,69

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Majetok spolu	**8 103 658,67**	**8 232 051,45**
Neobežný majetok spolu	7 229 464,71	7 319 773,26
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	25 705,46	36 277,90
Dlhodobý hmotný majetok	6 989 318,50	7 069 054,61
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	870 620,91	907 521,01
z toho :		
Zásoby	1 570,50	1 172,44
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,0

Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	60 497,20	7 949,12
Finančné účty	808 553,21	898 399,45
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	3 573,05	4 757,18

8.2 Zdroje krytia v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Vlastné imanie a záväzky spolu	**7 988 066,15**	**8 111 740,18**
Vlastné imanie	6 197 602,55	6 253 049,38
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	6 197 602,55	6 253 049,38
Záväzky	241 278,01	297 935,67
z toho :		
Rezervy	2100,00	2 100,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	28 245,37	78 626,41
Dlhodobé záväzky	111 845,54	113 325,08
Krátkodobé záväzky	99 087,10	103 884,18
Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	1 549 185,59	1 560 755,13

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Vlastné imanie a záväzky spolu	**8 103 658,67**	**8 232 051,45**
Vlastné imanie	6 197 761,86	6 240 384,53
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	6 197 761,86	6 240 384,53
Záväzky	355 627,73	429 828,30

z toho :		
Rezervy	2 100,00	2 100,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	28 245,37	78 626,41
Dlhodobé záväzky	113 443,73	120 276,62
Krátkodobé záväzky	211 838,63	228 817,79
Bankové úvery a výpomoci	0,00	7,48
Časové rozlíšenie	1 550 269,08	1 561 838,62

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok:

Obec zvýšila majetok o zaradenie do užívania:
- fotovoltická zostava na budove ZPS a denný stacionár sv. Barborky,
- interiérové vybavenie budovy DSS,
- automobil KIA SPORTAGE,
- kompostáreň,
- elektrický konvektomat do školskej jedálne,
- solárna zostava na budove športového klubu a rekonštrukciu kúrenia v budove športového klubu,
- profesionálna sušičku a biolampa pre ZPS a denný stacionár sv. Barborky,
- technické zhodnotenie miestnych komunikácií – Koňhorská, Priedanky.

Zvýšenie nastalo tiež obstarávaním DHM a DNM: rozšírenia verejného vodovodu na ulici Kaštieľna, vybudovaním pomocného ihriska v Športovom klube, projektovej dokumentácie pre vybudovanie spojovacej chodby medzi budovou ZŠ a telocvičňou a pokračovaním v obstarávaní územného plánu obce.

8.3 Pohľadávky v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2022	Zostatok k 31.12 2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	36 049,74	6 572,63
Pohľadávky po lehote splatnosti	214,24	1 570,28

b) za konsolidovaný celok

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2022	Zostatok k 31.12 2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	60 424,81	6 580,11
Pohľadávky po lehote splatnosti	214,24	1 570,28

8.4 Záväzky v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Záväzky	Zostatok k 31.12 2022	Zostatok k 31.12 2023
Záväzky do lehoty splatnosti	210 932,64	217 209,26
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	0,00

b) za konsolidovaný celok

Záväzky	Zostatok k 31.12 2022	Zostatok k 31.12 2023
Záväzky do lehoty splatnosti	325 282,36	349 094,41
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	0,00

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok:

- pohľadávky v lehote splatnosti sa oproti roku 2022 výrazne znížili najmä vysporiadaním pohľadávok obce voči ZŠ na nevyčerpané normatívne štátne prostriedky – prenesené kompetencie a pohľadávky ZŠ voči obci - originálne kompetencie.
- pohľadávky po lehote splatnosti sú vyššie oproti roku 2022, jedná sa o vystavené faktúry – refakturácia vývozu odpadu neuhradené v lehote splatnosti, neuhradenú DzN a odpad
- záväzky v lehote splatnosti oproti roku 2022 sú vyššie. V roku 2023 sa jedná sa o záväzky z pracovno-právnych vzťahov, odvody SP, ZDP a odvod dane z miezd za december 2023 (v roku 2023 nárast počtu zamestnancov súvisiaci s otvorením ZPS a denný stacionár sv. Barborky), neuhradené faktúry v lehote splatnosti a dlhodobý záväzok – zmluvne dohodnutá garancia voči zhotoviteľovi budovy DSS.

9. Hospodársky výsledok za 2023 - vývoj nákladov a výnosov za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Náklady	**1 524 605,66**	**2 000 083,38**
50 – Spotrebované nákupy	**303 565,78**	**218 337,69**
51 – Služby	**128 457,76**	**201 323,25**
52 – Osobné náklady	**498 249,10**	**877 728,52**
53 – Dane a poplatky	**6 224,75**	**4 963,45**
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	**13 019,57**	**11 560,23**
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti	**228 619,79**	**271 695,95**

a zúčtovanie časového rozlíšenia		
56 – Finančné náklady	**4 497,20**	**1 654,77**
57 – Mimoriadne náklady	**0,00**	**0,00**
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	**341 971,71**	**412 819,52**
59 – Dane z príjmov	**0,00**	**0,00**
Výnosy	**1 640 185,88**	**2 055 530,21**
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	**909,40**	**889,40**
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	**0,00**	**0,00**
62 – Aktivácia	**0,00**	**0,00**
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	**1 464 195,26**	**1 661 787,69**
64 – Ostatné výnosy	**20 630,36**	**31 780,21**
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	**1 665,83**	**2 100,00**
66 – Finančné výnosy	**0,00**	**154,26**
67 – Mimoriadne výnosy	**0,00**	**0,00**
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	**152 785,03**	**358 818,65**
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	**115 580,22**	**55 446,83**

Hospodársky výsledok za rok 2022 v sume 115 580,22 EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12.2023
Náklady	**2 440 806,09**	**3 244 912,84**
50 – Spotrebované nákupy	**478 368,00**	**449 817,73**
51 – Služby	**200 279,78**	**324 545,52**
52 – Osobné náklady	**1 398 895,32**	**2 002 242,93**
53 – Dane a poplatky	**6 306,75**	**5 031,85**
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	**13 019,57**	**54 998,40**

55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	**247 383,47**	**290 459,63**
56 – Finančné náklady	**5 435,64**	**2 687,62**
57 – Mimoriadne náklady	**0,00**	**0,00**
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	**91 117,56**	**115 129,16**
59 – Dane z príjmov	**0,00**	**0,00**
Výnosy	**2 554 761,74**	**3 287 479,71**
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	**101 991,06**	**146 951,88**
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	**0,00**	**0,00**
62 – Aktivácia	**0,00**	**0,00**
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	**1 464 195,26**	**1 661 787,69**
64 – Ostatné výnosy	**20 752,20**	**31 798,85**
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	**1 665,83**	**2 100,00**
66 – Finančné výnosy	**0,00**	**154,26**
67 – Mimoriadne výnosy	**0,00**	**0,00**
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	**966 157,39**	**1 444 687,03**
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	**113 955,65**	**42 566,87**

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

a)analýza nákladov:

- pokles u spotrebovaných nákupoch - najmä výrazný pokles nákupov spotrebných materiálov na vybavenie Zariadenia pre seniorov a denný stacionár sv. Barborky (prvotné vybavenie potrebným materiálom sa uskutočnilo v roku 2022),
- nárast nákladov na energie súvisiaci s energetickou krízou v roku 2023 a prudkým nárastom cien energií
- navýšenie nákladov na služby – súvisí hlavne s nákladmi na zabezpečenie stravy pre klientov ZPS a denný stacionár sv. Barborky,
- najvýraznejší nárast najmä v oblasti mzdových nákladov – súvisí s dvojstupňovým zvyšovaním platov zamestnancov verejnej správy v roku 2023 a s nárastom počtu zamestnancov – spustenie ZPS a denného stacionára sv. Barborky do prevádzky
- nárast odpisov z dôvodu zaradenia nových druhov majetku
- nárast u ostatných nákladov na prevádzkovú činnosť – súvisí s dotáciou na stravu

- nárast nákladov na transfery - najmä transfery z rozpočtu obce subjektom mimo verejnej správy – zvýšená suma vianočného príspevku jednotlivcom v zmysle VZN č. 12/2023 a transfery z rozpočtu obce do RO – ZŠ – navýšenie dotácie na originálne kompetencie oproti roku 2022

b) analýza výnosov:

- nárast tržieb za vlastné výkony a tovar – najmä tržby školskej jedálne súvisiace so stravovaním
- nárast daňových výnosov a výnosov z poplatkov – v roku 2023 vznikli v súvislosti so spustením ZPS a denného stacionára sv. Barborky do prevádzky poplatky za ubytovacie služby od klientov, nárast podielových daní
- výrazný nárast u výnosov z transferov – najmä nárast výnosov z bežných transferov zo ŠR v r. 2023 ovplyvnený zúčtovaním transferu z MPSVaR na poskytovanie sociálnych služieb (transfer zo ŠR na mzdy a odvody pre zamestnancov ZPS a DS sv. Barborky), zúčtovaním mimoriadnych transferov z MFSR na boj s infláciou, z MHSR na kompenzáciu cien energií a z MIRRI na zmiernenie negatívnych následkov migrácie obyvateľstva v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine, zúčtovaním dotácie pre ZŠ

10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce

10.1 Prijaté granty a transfery

V roku 2023 obec a rozpočtová organizácia prijali nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
Dobrovoľná PO SR	Materiálno – technické vybavenie DHZ Gbeľany	1 400,00
Nadácia Spoločne pre región	Grant – Nadácia pre MŠ z 2% dane	1 447,54
RÚŠS Žilina	Dotácia na prevádzku ZŠ – prenesené kompetencie	1 040 203,00
RÚŠS Žilina	Dotácia na prevádzku MŠ – príspevok na výchovu a vzdelávanie	19 784,00
MV SR, sekcia VS	Register adries	59,60
MV SR, sekcia VS	Životné prostredie	165,09
MV SR, sekcia VS	Register obyvateľov	492,36
MDV a RR SR	Pozemné komunikácie	64,45
UPSVaR – dotácia strava MŠ a ZŠ	Príspevok strava zo ŠR	86 366,30
Okresný úrad Žilina – org.odbor	Transfer voľby – NRSR	1 114,11
Okresný úrad Žilina –	Transfer – referendum	340,00

org.odbor		
Okresný úrad Žilina – org. odbor	Transfer ŠR – príspevok na ubytovanie odídencov z Ukrajiny	13 470,00
Metodicko-pedagogické centrum Žilina	Projekt ZŠ – špeciálny pedagóg	42 597,10
Transfér z obcí – pre Spol.soc.úrad	Transfer na činnosť Spoločného soc. úradu	7 368,00
MFSR	Dotácia na prekonanie negatívnych dopadov inflácie	28 748,39
MHSR	Energošeky – kompenzácia vysokých cien energií	6 359,64
MPSVaR	Transfer ŠR – mzdy a odvody ZPS sv. Barborky, pobytová forma + denný stacionár	147 053,05
MIRRI	Nenávratný finančný príspevok – riešenie migračných výziev	23 400,00
MIRRI	Nenávratný finančný príspevok – projekt Zabezpečenie kvalitného predprimárneho vzdelávania v obci Gbeľany	107 695,56
Nadácia Kia Slovakia	Grant – vybudovanie kompostárne	15 000,00

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

a) obec
- dotácia na prevádzku ZŠ z RÚŠS,
- transfer na mzdy a odvody ZPS sv. Barborky,
- nenávratný finančný príspevok z projektu Zabezpečenie kvalitného predprimárneho vzdelávania v obci – refundácia za rozšírenie tried MŠ v budove školskej jedálne, detské ihrisko v areáli ZŠ,
- dotácia na stravu zadarmo pre žiakov ZŠ a MŠ (predškoláci),
- dotácia na prevádzku MŠ z RÚŠS,
- dotácia na prekonanie negatívnych dôsledkov inflácie,
- grant na vybudovanie kompostárne,

b) rozpočtová organizácia
- Projekt ZŠ - špeciálny pedagóg

10.2 Poskytnuté dotácie

V roku 2023 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 11/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v EUR
ŠK Gbeľany	BV – športová činnosť v obci	39 000,00
FA UNITED N-KL-G	BV – športová činnosť v obci	14 000,00
FS Bylinky	BV – kultúrna činnosť v obci	3 000,00

10.3 Významné investičné akcie v roku 2023

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2023:
a) obec

- rozšírenie verejného vodovodu na ulici Kaštieľna,
- technické zhodnotenie – rekonštrukcia miestnej komunikácie Koňhorská,
- vybudovanie kompostárne,
- inštalácia fotovoltickej zostavy na budove ZPS a DS sv. Barborky,
- nákup osobného automobilu,
- kúpa konvektomatu pre školskú jedáleň

10.4 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

a) obec

- vybudovanie spojovacej chodby medzi budovou základnej školy a telocvičňou,
- obstaranie komunálnej techniky pre kompostáreň,
- rekonštrukcia verejného osvetlenia popri hlavnej ceste,
- rekonštrukcia chodníka pre peších popri kúrii,
- dokončenie obstarávania územného plánu obce,
- pokračovanie v protipovodňových opatreniach v dolnej časti obce,

10.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

10.6 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Makroekonomické prognózy naznačujú výrazné spomalenie rastu cien a pokles inflácie, napriek tomu je úroveň inflácie na Slovensku jednou z najvyšších v EÚ. Je preto nutné zo strany obce naďalej monitorovať dopady vysokých cien tovarov, služieb a energií a zvažovať kroky k zmierneniu akýchkoľvek negatívnych dopadov na občanov, fungovanie obce a zamestnancov.

Vypracoval: Ing. Martina Ševčíková [redacted]

Schválil: Ing. Jozef Martinček [redacted]

V Gbeľanoch, dňa 6.8.2024

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke
- Konsolidovaná účtovná závierka: Konsolidovaná Súvaha, Konsolidovaný Výkaz ziskov a strát, Poznámky konsolidovanej účtovnej závierky
- Výrok audítora ku konsolidovanej účtovnej závierke